

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioannis Ioviani Pontani. De Aspiratione Libri duo. Charon
Dialogus. Antonivs Dialogus. Activs Dialogus. Aegidivs
Dialogus. Asinvs Dialogus. De Sermone Libri Sex. Belli,
Qvod Ferdinandvs Senior ...**

Pontano, Giovanni Giovano

Venetiis, 1519

Cuiusmodi esse debeant fabellarum expositiones.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12960

DE SERMONE

non a faceto solum, uerum etiam ab urbanis & combus esse uolumus, nec tantum autem uerbis, uerum etiam a rerum significationibus abesse obscenitatē oportere Marcus Cicero ostendit, cum ait putare se facetias quidē in narrando consistere, diuinitatē uero in faciendo.

Lasciua dicta non decere facetum
nec contumeliosa.

Quoniam autem tum dicta, tum ridicula ipsa aut lasciuia sunt, aut iucunda, aut contumeliosa, aut lenia acerbā ue ita quidem tenendum censeo, in conuictibus, congressionibus, quotidianoq; in sermone, uix unquam principem uirum, ac grauiorem gerentem personam decere lasciuiam, quæ tamen in hominutionibus ipsis humiliq; in loco constitutis commendari passim solita est, quippe quibus dignitas minime obstat aliqua, nullusq; aut respectus, aut locus. At ioci hilares, iucundi, grati, quiq; animum honeste recreent, uel etiam sacerdotibus conueniunt, quod Prædicatores usurpatissime in dicendo seruant. Contumeliosa non carent intemperantia, atq; iniustitia, aduersanturq; recreationi. Eiusdem naturæ uidentur esse aspera atq; amara, quippe quæ & inimicitias excitent, & causas afferant ciuilibus contentionibus. Deniq; summo id studio euitandum, falsum ne dictum præferamus amicitia, ac tranquillitati, ne ue pluris faciamus dictum, quam amicum & notum hominem.

Cuiusmodi esse debeant fabellarum expositiones.

Fabellarum uero enarrationes, uniuersaq; earum expositio, res ipsa cuius gratia fabellæ sunt inuenta, hortari nos debet, ut cultæ sint, elegantes, uenustæ, concinnæ uerbis maxime accommodatis, sententijsq; cū primis lepidis ac conditis, tum uoce, ac uultu perquam conuenientibus. Narrare solebat auia mea Leonarda, celebris memoriæ matrona, Podagram aliquando sub mulierculæ speciem peregrinantem in rusculum diuertisse, eamq; ubi uidisset casulas inertissime ædificatas, obsitas araneis, squalidas situ, atq; illumie marcidas, conuersam ad pedisse quas dixisse, Apagete a me hospitium hoc sentum, informe, foetidum, fumosum, terrum, apagete diuersorium in quo quid intucare præter marras, bidentes, rastros, a græstumq; ferramentorum diuersa genera, aut boum, asinarumq; stercoramenta, siue suum excrementa, ac capellarum. Itaq; ualere iubeo & uillas, & tegetes tam sordentis urbs nobis

urbs nobis & dita sunt quærenda, urbs quæ otium foueat. otia quæ
 urbana sint atq; delicioſa; illatamq; ad primum urbis ingreſſum in
 fabri ferrarij officinam, dixiſſe; Nil mihi cum incude et malleo, in do-
 num inde aliquanto ab ea remotiorem, cuius ante ueſtibulum choreæ
 agitantur, atq; conuiuia, ibiq; interrogaſſe cuius nam ædes eæ eſſent,
 reſponſum illico, otij eas eſſe, inhabitariq; ab hominibus deſidioſis, ſom-
 noq; & uino marcentibus, è ueſtigio itaq; domũ ingreſſam uultuq;
 quàm maxime hilari, dixiſſe, Hæc domus, hæc patria eſt, Cumq; ſoli-
 tudinem, ac laborem ante fores uideret ſatagentes, iuſſiſſe procul eas
 abigi, & curas inde exulare, cum primisq; ſobrietatem, atq; abſtinen-
 tiam. Hæc auia ipſa nobis pueris referebat & uultu, & uoce, et mē-
 brorum aſſenſu, qualis fabulanti deceret, ad puerilem animum ad
 bonos mores, ad negotia, laboresq; inuitandum. Narrare quoq; ſolita
 eſt Chriſtiana mater, cum noctu adoleſcentulus lectitarem ad cande-
 lam, extitiſſe patrem familias, cui gemini eſſent filij, morientemq; il-
 lum, tum ſupellectilem multam illis reliquiſſe, tum olei non mediocrē
 ſummam, quo nocturna uterentur ad opera, tenebrasq; euigilandas,
 Alterum itaq; ex iſ in conuiujs ac cœnis oleum conſumpſiſſe; exq;
 eo breui in inopiam redactum, alterum uero dediſſe operam literis,
 oleoq; nocturnis in lectionibus uſus q̄ eſſet, perueniſſe ex eo ad ſum-
 mas diuitias, Coeptum igitur cantari per urbem de utroq; huiusmodi
 carmen, Hic oleum, & ſe perdit, dũ ad candelas cœnitat, Ille arcam,
 & ſe ditat, dum ad lucernas lectitat. Eiuſmodi igitur fabellæ cum
 ſint ad bonos mores inſtitutæ, atq; ad recreandos animos, & delectare
 debent, & prodeſſe, Proderunt autem ſi ab auditoribus gratis animus
 acceptæ fuerint. accipientur autem periucunde & grate, ſi enarratio
 ipſa ornata, & comis fuerit, ſi oratio ſuauiſ, & nitida, uultus autem,
 geſtusq; dicentis rebus ipſis accomodatus.

FINIS.